



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaiones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 2. Soluuntur obiectiones contra infinitatem Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

quia virtus eius valet ad omnia creabilia: addendum est perfectiones creabiles esse plures & perfectiores in infinitum: easque omnes simul in Deo creatore contineri, ut in causa efficiente principali & totali. Nam si illae perfectiones essent finitae: rursus Deus omnes illas contineret, non esset infinitus simpliciter & proprie: sed improprie tantum: id est, non esset quidem determinatus ad unum genus perfectionis, vel ad plura quae congereret sola, & non omnia: sed non esset infinitus simpliciter & proprie, id est, excedens quidquid finitum est. Sic enim infinitum generatim definit Aristoteles 3. Physicorum, textu 60. ubi ait, Infinitum actu est illud quod exsuperat omne finitum. Definitio vero illa est, Cuius quantitatem accipientibus, restat accipiendum ultra, post quaecumque summationem finitam: siue, quod tantum est, ut aliud & aliud sit sumere post quaecumque summationem finitam: est tantum definitio infiniti in quantitate formali partem habente. Valet tamen ad declarandum quodcumque aliud infinitum in quantitate virtuali, in quo aliqua partium virtualium multitudo excogitari potest. Absolute vero infinitum de re simplici dici potest, & quae partibus careat. Sed quoad modum infinitum in magnitudine vel multitudine, si daretur, excederet quoduis finitum: ita infinitum simplex excedit quidquid finitum est.

Aristot.
Infinitum quid sit, & quotuplex?

Excessus autem ille duplex esse potest. Vel primum in aliquo tantum genere & ordine: ut linea infinita, excedit quoduis finitum in longitudine: & superficies infinita, quoduis finitum in latitudine: & sapientia vel potentia infinita, quoduis finitum in genere sapientiae vel potentiae. Vel secundum simpliciter & absolute in omni genere perfectionum, quas omnes per gradum supra quemuis finitum excellenti, vel formaliter, vel eminenter contineat. Priori modo, Deus est infinitus secundum sapientiam specialiter sumptam, & misericordiam, bonitatem, omnipotentiam, &c. iuxta illud Psalmi 146. v. 5. Sapientia eius non est numerus, & Deus unus misericordia eius est numerus, & bonitatis eius est thesaurus, ut ait Ecclesia in oratione quadam officii diuini. Posteriori modo est infinitus per essentiam totaliter sumptam: quatenus per illam ita perfectus est, ut non sit limitatus ad unum genus perfectionis, licet alioquin infinitum in se; sed infinitas perfectiones, quotquot sunt aut esse possunt formaliter vel eminenter contingat, eo scilicet modo qui ad summam perfectionem attingit. Et hoc secundo modo infinitum esse simpliciter & absolute in omni genere perfectionis, Dei proprium est. Creaturae vero quavis secundum quid infinita esse possunt in aliquo genere: non tamen in omni. Quia quae independentia, neque absoluta necessitas essendi, neque Dei comprehensio, aliaque multae perfectiones, non sunt illis communicari: repugnant enim naturae entis creati.

7.

Supra
liberum

8.

In hunc interpretor quod ait S. Tho-

mas q. 7. a. 2. in corp. proprium esse Dei ut per essentiam sit infinitus (simpliciter scilicet & absolute, aut etiam per independentiam & a se) creaturas vero esse tantum, aut esse posse, infinitas secundum quid. Quod vero disputat a. 3. & 4. in infinitum actu in magnitudine produci queat, pertinet potius ad qu. 25. de potentia Dei, & a physicis ita nunc teritur, ut in quaestione alioqui parum vili, & supra caput humani ingenij perplexa, non sit Theologo immorandum. Fieri autem posse probabiliter esse existimo. Quia licet argumentis contrariis ab humano ingenio satisfieri non possit: tamen validiora sunt quae pro parte affirmatiua militant, & ferè omnia argumenta contraria, in Dei cognitionem, vel durationem infinitam, vel immensitatem, vel rem aliam alioqui certam, & concessam ab Aduersarijs, & pugnat. Quod multi non satis animaduertunt, qui suis principijs & argumentis contra infinitum creabile, dogmata certa fide diuinam imprudenter aduertunt.

Deus solus est simpliciter infinitus per essentiam.

SECTIO II.

Soluntur obiectiones contra infinitatem Dei.

Contra doctrinam supra traditam de infinitate Dei, obijci potest primum: Deus est ens determinatum, quia est determinate id quod est, & ita est una substantia, ut non sit alia. Ergo est ens unitatum simpliciter. Ergo non est simpliciter inditum in genere entis. Secundum si Deus esset omnes perfectiones possibiles, nulla alia essent possibilia: quoadmodum si de facto creata essent omnia creabilia, nihil aliud esset creabile. Tertium, si Deus esset infinitus simpliciter in genere entis, non esset possibile aliud ens: sicut si daretur corpus inde quaque infinitum & impenetrabile, non esset aliud corpus possibile. Probatur sequela; quia par est ratio virtutisque infiniti, ut omnia absorbeat, & omnia alia excludat. Nam ut rectè Henricus in Summa art. 44. quaest. 1. in fine corporis: Sicut infinitas corporis simul existens, est magnitudo corporalis infinitos gradus magnitudinum finitarum in infinitum accipiendarum continens: sic infinitas essentia Dei est spiritualis magnitudo perfectionis in esse absolute. Infinitos gradus magnitudinis perfectionis in esse in infinitum accipiendarum continens. Ut sicut infinitum corpus continet in se corporaliter quantitatem molis corporis bipedalis, pedalis, & sic in infinitum: sic essentia Dei infinita continet in se spiritualiter quantitatem essendi (id est perfectionem) speciei inanimati, vegetabilis, sensibilis, rationalis, intellectualis, & sic in infinitum, ponendo infinitos gradus creaturarum possibiles inter esse Dei, & esse Angelicis quantumcumque supremi accipiendi.

9.

Henricus.

Ad primum Respondeo cum D. Thoma q. 7. a. 1. ad 3. Deum esse quidem ens determinatum, id est, distinctum a creaturis: &

10.
D. Thomas

Deus est ens determinatum, tamen infinitum.

esse determinate seu distincte id quod est: Verumtamen per hoc ipsum, esse id quod est, & distinctum a creaturis, quod est ens irreceptum, id est, ens a se, illimitatum in omni genere perfectionis, & complexens omnem perfectionem possibilem, vel formaliter, vel eminenter, eo scilicet modo quo eam continere melius est.

Ad secundum Respondeo, Deum non esse formaliter omnes perfectiones posibles, imò neque esse formaliter ullam perfectionem creatam, id est, qualis est in creatura, cum limitatione & dependentia: hoc enim esset magna imperfectionis in Deo & repugnaret enti a se. Ideoque existentia Dei non excludit possibilitatem, neque existentiam rerum creaturarum. An verò possint dari simul à parte rei omnia possibilia & omnia creabilia, dicemus in fine huius tractatus, disputando de potentia Dei.

Vide disp. 22. sect. 4.

Dei infinitudo non impedit quin alia sine possibilia.

Ad tertium nego antecedens: & ad eius probationem Respondeo, dato corpore vndeque infinito & immenso, adhuc posse dari penetratiue cum illi alia corpora infinita, quorum existentia & moles corporea, finita vel infinita & immensa, non impediret, quin prius illud esset infinitum, quia contineret æquialenter partes cuiuscunque alterius corporis sibi adiuncti, siue finiti, siue immensi. Quo pacto Deus continet æquialenter & eminenter perfectiones omnium creaturarum, quæ cum illo esse possunt; adeoque illarum existentia possibiles, aut actualis, non impedit quin Deus sit infinita & immensa perfectionis.

II. Impossibile est dari maximum finitum, quo aliud maius dari non possit.

Instabis, quia impossibile est dari maximum finitum: ergo est impossibile dari vllum infinitum. Probatur consequentia, quia non est infinitum id quod non superat & transcendit maximum finitum: alioqui enim manet intra multitudinem eorum quæ finita sunt. Antecedens verò probatur, quia si daretur maximum finitum: ergo addito vnico gradu, vel vnica parte finita, fieret infinitum: atque ita ex duobus finitis fieret infinitum, essetque certa proportio excessus, puta vnus vnitatis, vel vnus palmi, inter finitum & infinitum, si Ex. grat. dato maximo finito in quantitate continua, vel in multitudine, adderetur illi vnus palmus, vel vnica vnitas, eiusque additio fieret infinitum.

Respondendo negando consequentiam: ad cuius probationem dico, vt aliquid sit infinitum, non alud requiritur, quam vt excedat omne finitum, iuxta definitionem supra datam ab Aristotele. Potest autem excedere omne finitum, quamuis non superet maximum finitum possibile, quia nullum est tale, sed possunt esse finita maiora & maiora in infinitum. Sicut quemadmodum demonstrant Mathematici cum Euclide lib. 1. Element. definit. 12. & lib. 3. propo. 15. angulus reclusus est maior omnibus acutis, quamuis inter acutos non sit maximus, sed possint duci plures & plures in infinitum alij alij maiores. Et angelus circuli fecit ex diametro & costa,

Euclid.

est maior omnibus reclinatis, qui intra eandem diametrum & costam duci possunt plures & plures, alijque alij maiores in infinitum. Sic etiam circulus est perfectior omnibus figuris reclinatis, quamuis inter illas nulla sit perfectissima, possunt enim in infinitum multiplicari. Et homo est perfectior omnibus brutorum speciebus, licet in infinitum multiplicabilibus, vnde inter illas nulla est, quæ perfectior dari non possit.

SECTIO III.

De immensitate, & existentia Dei in rebus omnibus.

Conclusio: Deus non tantum est vbique, sed etiam vltra caelos, quæ versus infinite diffusus & immensus. Prima pars est D. Thomæ. q. 8. a. 1. & 3. ubi ait, Deum simpliciter esse vbique in rebus omnibus creatis per præsentiam, potentiam, & essentiam. Per præsentiam quidem, quatenus omnia sunt in conspectu eius, id est, in notitia & visione terminata ad omnia actu existentia, iuxta illud Hebr. 4. Non est vlla creatura inuisibilis in conspectu eius, omnia autem sunt nuda & aperta oculis eius. Per potentiam verò, quatenus eius omnipotentia operatur circa omnia, vbique efficiendo vel conferuando quidquid creatum est, iuxta illud Hebr. 1. Portans omnia verbo virtutis sue, id est, phrasî Hebraica, verbo suo forti & efficaci. Et 12. Cor. 12. Operatur omnia in omnibus. Per essentiam denique, seu per substantiam & entitatem suam, quatenus per illam omnia replet, & entitatiue atque substantialiter rebus omnibus intime præsens est, iuxta illud Hierem. 23. Cælum & terram ego impleo, dicit Dominus. Et Act. 17. Non longe est ab vnoquoque nostrum: in ipso enim viuimus, & mouemur, & sumus.

12.

Deus est vbique per essentiam, præsentiam & potentiam.

Dux priores præsentia, cognoscendo & operando, præcisè sumpta, morales sunt, & acterius loci. Tertia, physica est, & huius loci propria: quæ secundo confirmatur ex mysterio Incarnationis, & Eucharistia. Cui enim Verbum diuinum sit vnicum substantialiter humanitati Christi, & Christus totus secundum humanitatem & diuinitatem sit intime præsens substantialiter speciebus Eucharisticis: nisi diuinitas esset vbique, sequeretur e localiter motam fuisse, quando humanitas mouebatur: & moueri quotidie ad motum Christi, & specierum Eucharisticarum ex vno loco in alium. Idem tertio confirmant sancti Patres vt D. August. Epist. 57. ad Dardanum, inter principium & medium: Deus substantialiter vbique diffusus est. Et Anastas. Synaita lib. 2. de rebus dei dogmatibus, Omnia diuina sua adimplet essentia, estque in omnibus que sunt. Et Chrysof. hom. 17. in Genes. Non ambulat Deus, absit: quomodo enim ambulat qui vbique præsens est, & omnia implet. Quarto denique confirmatur ex autoritate immensitatis, & naturali ratione, de quibus mox.

13.

Probatur Deus esse vbique per essentiam.

August.

Anastas.

Chrysof.